

güket már hangoztattam, de külön is meg kell említenem az *egyész tárgyak* módszertanát. (A részletekre máskor térek át.) Egyik-másik szaktanárnak valóságos gyönyörűsége a módszeres utasítás; a kereskedelmi számtan, a földrajz és az idegen nyelvek tanításának módszertana legkivált.

A felső kereskedelmi iskolákat eddig is jellemezte, hogy tanárai szerették iskoláikat, átértették azoknak magyar közgazdasági szellemét és céltudatos munkát végeztek. E hatalmas kötet ismeretével és tervének végrehajtásával jut iskolánk igazi jelentőségéhez. Annak a nagy nemzeti munkának, amelynek eddig csak egyik szerény tényezője volt, most hatalmas alkátrésze lett.

(Győr.)

Gálos Rezső.

VEGYES.

A neveléstudomány a magyar egyetemeken. Egyetemeink tanrendjében a következő pedagógiai vagy pedagógiai vonatkozású előadások vannak hirdetve az 1921—22. tanévnek II. felére:

A Pázmány Péter tudományegyetemen: A) A bölcsészettudományi karon: Dr. Finácz Ernő ny. r. tanár: 1. Didaktika. Hetenként 3 óra. — 2. Neveléstörténet. (Középkor.) Hetenként 2 óra. — 3. Herbart-olvasmány. (Elsősorban a tanárképző-intézeti tagok részére.) Hetenként 1 óra. — Dr. Kornis Gyula ny. r. tanár: Gyermekpsychologia. (Tanárképző-intézeti előadás.) Hetenként 2 óra. — Dr. Domanovszky Sándor ny. r. tanár: A magyar iskoláztatás története. II. Hetenként 4 óra. — Dr. Hajnal István magántanár: Írástörténet és az iskolázás története a X—XIII. században. Hetenként 1 óra. — Dr. Méhely Lajos ny. r. tanár: A zoologia tanításának módszere. (Tanárképző-intézeti előadás.) — Dr. Juba Adolf magántanár: Iskolaegészségtan. III. rész. A tanulók betegsége. Hetenként 2 óra. — Tanárképző-intézeti előadások: Dr. Waldapfel János: 1. A modern idegen nyelvek és irodalmak oktatásának methodikája. Hetenként 2 óra. — 2. Középiszkolai német olvasmányok tárgyalása. Hetenként 2 óra. — 3. A matematikai és physikai oktatás methodikája. Hetenként 2 óra. — B) A hittudományi karon: A helyettesítéssel megbízott tanár: 1. Általános neveléstudomány. II. rész. — 2. Alkalmazott neveléstudomány.

A Ferenc József tudományegyetemen: Dr. Schneller István ny. r. tanár: 1. Neveléstörténet. Minden második héten. Heti 4 óra. — 2. Részletkérdések a neveléstudomány köréből. Heti 2 óra. — 3. Pedagógiai szeminarium. (Tanárképző gyakorlatok.) Heti 2 óra.

Az Erzsébet tudományegyetemen: Dr. Weszely Ödön ny. r. tanár: 1. A tanítás módszere. Heti 3 óra. — 2. A nevelés története. (II. Középkor.) Heti 2 óra. — 3. Tehetségvizsgálatok. (Tanárképző előadás.) Heti 2 óra. — 4. Gyakorlatok a tehetségvizsgálatokban. Egész délelőtt. — Dr. Zolnai Gyula ny. r. tanár: Tanárképző-gyakorlatok a magyar nyelvtudomány és nyelvtanítás köréből. Heti 2 óra.

A Tisza István tudományegyetemen: Dr. Mitrovics Gyula ny. r. tanár: 1. Nemzetnevelés. (Folytatás.) Heti 3 óra. — 2. A görögök és rómaiak nevelésügye. (Folytatás.) Heti 3 óra. — 3. A közoktatás állami szervezése és ellenőrzése. (Tanárképző-előadás. Folytatás.) Heti 2 óra. — 4. Szemináriumi gyakorlatok. Heti 1 óra. — Dr. Tankó Béla ny. r. tanár: A világnézet kérdése a középiskolában. (Tanárképző-előadás.) Heti 2 óra.

A német leányközépiskola jövője. A nagy világháború elvesztése oly kedvezőtlen anyagi helyzetet teremtett valamennyi legyőzött államban, hogy ennek a terhét még a nagy lélekszámú és vagyonos német birodalom is megérzi. Megszaporodtak a németek gondoljai is oly gondokkal, amelyeket azelőtt legfőlegb hírből ha ismertek. Erről tanuskodik a *Kölnische Zeitung*nak (1921 nov. 30-i esti kiadás, 813. szám) az a cikke is, amely *Das Lyzeum in Gefahr* cím alatt azt fejtegeti, hogy a versaillesi békének nyomasztó gazdasági következményei a német nép életének egyéb területeivel együtt veszedelmes válságba sodorták a középfokú oktatásügyet is. Mindenben takarékosagra van kényszerítve a nemzet, sehol sem lehet az intézményeket régi kereteikben fönntartani, még kevésbé továbbfejleszteni. Azonban bármily elégtelenek ma az anyagi eszközök, az iskoláknak mégis tovább kell fejlődniök, de legalább is nem szabad visszafejlődniök, mert a német népnek mostani nehéz helyzetében egyik legfontosabb életkérdése az, hogy a közműveltség az egész vonalon fokozódjék. Csakis így lehet elérni, hogy a németiség a tudományban és a technikában megmaradjon saját jobb jövője érdekében legalább az eddig elért szintájön, de ha lehetséges, még előbbre küzdje magát. Ebből a szempontból veszedelmesnek látja a cikkíró azt a törekvést, hogy a Poroszországban 1908-ban szervezett hétéosztályos leányközépiskolák most hatosztályosakká alakuljanak át. Ennek a felfogásnak a hívei azzal érvelnek ugyan, hogy a fiúreáliskolák is csupán hatosztályosak. Csakhogy a leányokat testi fejlődésüknek éppen ezekben az éveiben nem lehet egészségüknek kára nélkül olyan óraszámmal megterhelni, mint a velük egykorú fiúkat. Már pedig a leányok még olyasmit is tanulnak, amivel a fiúknak nem kell foglalkozniök, t. i. női kézimunkát. Ennek a tanulása ma se nem fényűzés, se nem játék, mint régebben nem egyszer felpanaszolták, hanem a gazdasági körülmények által ránk kényszerített komoly feladat. És most a leányiskolát mégis vissza akarják fejleszteni! A szakminiszter kifejezte azt a szándékát, hogy 1922 husvétjától kezdve eltörli a francia nyelvet a leányliceum hetedik osztályának tantervéből, holott a fiúközépiskolákra nincsen tervbe véve hasonló intézkedés. Ha újabb időben már meg kellett is szoknunk, hogy az iskolákkal kellelénél többet kísérletezzenek, mégis különös dolog, hogy a miniszter ilyen változtatást — anélkül, hogy előbb egy-két intézetben kipróbálnák — mindjárt egy egész iskolanemre ki akar terjeszteni, még pedig éppen csak a leányiskolákra. Ha ez az intézkedés életbe lép, ez a leányközépiskoláknak lefokozását és a fiúiskolák mögé való hátrátételét jelenti. Bármily nyomasztó a gazdasági helyzet, nem szabad annak a terhét pusztán a leányiskolákra áthárítani. Ha a szülök nem akarnak leányaikról rosszabbul gondoskodni, mint fiaikról — és bizonyára nem akarnak — akkor állást kell foglalniök a leányiskoláknak emez egyoldalú visszafejlesztése ellen, mert ma már nem lehet vitatkozni rajta, hogy a leányoknak ép úgy szükségük van az alapos iskoláztatásra, mint a fiúknak, különben igen könnyen az a sors várhat rájuk, hogy gyámoltalanul és tehetetlenül állnak a megélhetésnek sajnosan megkoszasodott nehézségeivel szemben. — Szomorú dolog s az idök jele, hogy az iskolai intézményeire oly méltán büszke pedagógus nemzet körében egy fontos iskolanemnek visszafejlesztéséről kénytelenek gondolkozni hivatalos helyen, azonban a német társadalomnak a közművelődésért áldozatra való jól ismert készsége nyilván megtalálja majd a módját annak is, hogy el lehessen kerülni ezt a visszaesést.

N.